

Ldz 66/2016

Gdańsk, 09. 05. 2016 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Beaty Kosińskiej

pt: „Analiza porównawcza realizacji świadczeń opiekuńczo-terapeutycznych przez personel domów pomocy społecznej powiatu bialskiego”

wykonanej w Zakładzie Higieny i Epidemiologii
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
pod kierunkiem prof. dr hab. Jana K. Karczewskiego

*Zlecona przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
pismem z dnia 20.04.2016 r.*

Przedstawiona do recenzji praca doktorska mgr Beaty Kosińskiej, wykonana pod kierunkiem Pana Prof. dr hab. n. med. Jana K. Karczewskiego w Zakładzie Higieny i Epidemiologii UMB na Wydziale Nauk o Zdrowiu jest obszernym opracowaniem dotyczącym analizy czynników determinujących jakość udzielanych świadczeń w domach opieki społecznej na terenie powiatu bialskiego.

Proces wydłużania się przeciętnego czasu trwania życia człowieka związany jest z postępami medycyny i upowszechnianiem się prozdrowotnych postaw i zachowań. Autorzy raportu Polska 2030 podkreślają, że w fazie transformacji społeczno-ekonomicznej dokonały się poważne zmiany demograficzne, co znajduje wyraz w niekorzystnej przebudowie struktury wiekowej. Zgodnie z prognozami GUS w ciągu najbliższych 15 lat liczba osób w wieku 65 plus powiększy się o 2,7 mln i osiągnie w 2025 r. 7,8 mln, czyli 21% populacji. Przeobrażenia rodziny, rosnąca liczba ludzi starszych, a także zwiększająca się długość ich życia rodzą potrzeby opiekuńcze, których nie jest w stanie zaspokoić opieka rodzinna.

Na zmiany demograficzne i ich wpływ na przebudowę rynku wskazują ekonomiści, podkreślając, że ludzie starsi potrzebują nowych usług i produktów. Rośnie oferta pensjonatów opiekuńczych, geriatrycznych preparatów farmaceutycznych, przyrządów

rehabilitacyjnych oraz usług pielęgnacyjnych i bytowych. W ostatnich latach wyraźnie wzrasta popyt na usługi opiekuńcze, ze względu na niepełnosprawność, która dotyczy dużej liczby osób stanowiących blisko połowę populacji w wieku powyżej 75. roku życia. Potencjalnym odbiorcą usług opiekuńczych są także ludzie starsi, często mieszkający w gospodarstwach jednoosobowych.

W tej nowej sytuacji temat pracy doktorskiej mgr Beaty Kosińskiej dotyczący analizy realizacji świadczeń opiekuńczo – terapeutycznych przez personel domów pomocy społecznej ma istotne znaczenie poznawcze i praktyczne.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Beaty Kosińskiej posiada typowy układ dla tego typu dysertacji, obejmujący swoim zakresem część teoretyczną, charakterystykę obszaru badań, materiał i metody, omówienie wyników, dyskusję, wnioski, podsumowanie polsko- i anglojęzyczne oraz spis literatury.

Pracę rozpoczyna kompetentnie napisany wstęp poprzedzony spisem treści oraz wykazem skrótów używanych w tekście. W obszernym, 36 stronicowym wstępie Autorka przedstawiła rodzaje domów pomocy społecznej, które są placówkami świadczącymi usługi bytowe i opiekuńcze dla zróżnicowanych świadczeniobiorców. Doktorantka opisuje szczegółowo personel domów opieki oraz rodzaj świadczeń skierowanych do podopiecznych. W oddzielnym podrozdziale charakteryzuje mieszkańców tych domów uwzględniając ich wiek, zaburzenia fizyczne i psychiczne oraz niepełnosprawność intelektualną.

W kolejnym rozdziale zatytułowanym „Założenia i cel pracy” Doktorantka oprócz celu głównego pracy przedstawia 3 cele szczegółowe,

W rozdziale „Metodologia” pani mgr Beata Kosińska opisuje przyjętą metodologię badań, stosowane narzędzia oraz przedmiot badań i jego organizację. Podstawowym narzędziem badawczym zastosowanym w pracy był kwestionariusz autorski dotyczący opinii personelu domów pomocy społecznej o jakości udzielanych usług. Ponadto, Autorka posłużyła się pięcioma standaryzowanymi kwestionariuszami z zakresu psychologii zdrowia.

Najobszerniejszą część pracy doktorskiej stanowi rozdział obejmujący wyniki badań i ich omówienie. Na 68 stronach, w jednej tabeli i na 78 rycinach Autorka przedstawiła uzyskane przez siebie wyniki badań.

Wyniki przeprowadzonych badań Autorka poddała analizie matematyczno-statystycznej. W omawianym rozdziale brakuje prezentacji zastosowanych metod statystycznych wykorzystanych przy opracowaniu wyników. Doktorantka wykorzystwała testy nieparametryczne Kruskala-Wallisa i χ^2 Pearsona. Dla zastosowanych testów za poziom

istotności statystycznej przyjęła $p < 0,05$. Zdaniem recenzenta analiza statystyczna została przeprowadzona właściwie.

Ustosunkowując się do rozdziału Wyniki badań i ich omówienie należy podkreślić, że Autorka szczegółowo omawia i interpretuje w świetle wyników analizy statystycznej uzyskane dane pomiarowe.

W rozdziale Dyskusja, Doktorantka właściwie zestawia uzyskane wyniki z wynikami zbliżonych badań prowadzonych w Polsce i na świecie. Przeprowadzona dyskusja własnych wyników w oparciu o literaturę tematu znamionuje dobre przygotowanie doktorantki do podjęcia tego typu badań. Jest ona merytoryczna, świadczy o dobrej znajomości zagadnień związanych z funkcjonowaniem opieki zdrowotnej, tak w Polsce, jak i na świecie.

Część badawczą rozprawy doktorskiej kończy siedem wniosków, które wynikają z uzyskanych wyników badań i stanowią logiczne zamknięcie dyskusji. Krótkie streszczenia (w języku polskim i angielskim) ułatwiają czytelnikowi zapoznanie się z problematyką recenzowanej pracy doktorskiej.

Cytowane piśmiennictwo w pracy obejmuje 111 pozycji. Autorka przytacza literaturę dotyczącą tematu pracy doktorskiej, która ukazała się w ciągu ostatnich kilku lat. Doktorantka wykazała dobrą znajomość omawianych zagadnień, w sposób rzeczowy przeprowadziła dyskusję wyników badań własnych w oparciu o prawidłowo dobraną literaturę.

Recenzja nie byłaby pełna, gdyby nie zawierała uwag krytycznych, które przedstawiam poniżej.

Edycja pracy powinna być staranniejsza;

- praca powinna być drukowana jednakową czcionką,
- podpisy rycin powinny być umieszczone pod ryciną, a nie na następnej stronie.

Zwracam uwagę, że brakuje opisu analizy matematyczno-statystycznej którą Doktorantka zastosowała do oceny wyników prowadzonych badań.

Z obowiązku recenzenta zwracam uwagę, iż wśród załączników brakuje zgody wydanej przez Niezależną Komisję Bioetyczną Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku na prowadzone badania, chociaż jest cytowany numer takiej decyzji.

Podsumowując podkreślam, że powyższe uwagi nie mają wpływu na ocenę merytoryczną całości pracy.

Praca swoją tematyką i zakresem materiału badawczego zasługuje na uwagę, została dobrze i logicznie zaprojektowana i zrealizowana. Wyniki badań, przedstawione w przejrzystej formie rycin zostały właściwie zinterpretowane i świadczą o dobrym przygotowaniu teoretycznym Doktorantki oraz o umiejętności samodzielnej pracy naukowej.

Reasumując, uważam, że praca Pani mgr Beaty Kosińskiej spełnia wszystkie wymogi stawiane rozprawom na stopień naukowy doktora w zakresie nauk o zdrowiu, zgodnie z przepisami o stopniach i tytułach naukowych oraz zaleceniami Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Na tej podstawie wnioskuję do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Beaty Kosińskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Katedra i Zakład Bronmatologii
Białostockiego Uniwersytetu Medycznego

prof. dr hab. Anna Lebedzińska